

УДК 338.512:338.532

Лисенко С.М.

*кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри економіки і підприємництва
Індустріального інституту**ДВНЗ «Донецький національний технічний університет», м. Покровськ***СОБІВАРТІСТЬ ВИДОБУТКУ ВУГІЛЛЯ
ЯК ЧИННИК РИНКОВОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ****COST PRICE OF COAL MINING AS A FACTOR OF MARKET PRICING****АНОТАЦІЯ**

У статті узагальнено основні проблеми, пов'язані з реформуванням вугільної галузі. Проаналізовано величину і структуру собівартості товарної продукції державного вугільного підприємства. Виявлено тенденції та залежність змін у структурі витрат від механізму надання державної підтримки. Досліджено зв'язок базової ціни вугільної продукції і паливної складової тарифу на електроенергію. Обґрунтовано необхідність переходу до ринкового ціноутворення на вугільну продукцію.

Ключові слова: вугілля, державна підтримка, собівартість, ринкове ціноутворення, реформування.

АННОТАЦИЯ

В статье обобщены основные проблемы, связанные с реформированием угольной отрасли. Проанализированы величина и структура себестоимости товарной продукции государственного угольного предприятия. Выявлены тенденции и зависимость изменений в структуре издержек от механизма предоставления государственной поддержки. Исследована связь базовой цены угольной продукции и топливной составляющей тарифа на электроэнергию. Обоснована необходимость перехода к рыночному ценообразованию на угольную продукцию.

Ключевые слова: уголь, государственная поддержка, себестоимость, рыночное ценообразование, реформирование.

ANNOTATION

The article generalizes the main problems of coal industry reform, analyzes amount and structure of cost price of commercial output of state-owned mining company, reveals trends and regularities in changes of expenditures structure depending on state support, investigates the connection of coal production base price and price for fuel constituent of electricity rate, substantiates the necessity of transition to market pricing for coal production.

Keywords: coal, state support, prime cost, market pricing, reform.

Постановка проблеми. Вугільна промисловість залишається однією з базових галузей національної економіки України, яка одержує фінансову підтримку з боку держави. Але, незважаючи на це, динаміка основних показників державних вугільних підприємств за останні роки є негативною і свідчить про посилення кризових явищ у галузі [1].

Нині український уряд визнає неможливість для держави підтримувати збиткові підприємства вугільної промисловості через складну ситуацію в національній економіці. Це вимагає у процесі реформування галузі розв'язати низку проблем, пов'язаних з відсутністю системних кроків щодо приватизації шахт та удосконалення цінової і тарифної політики залежно від енергетичної цінності вугільної продукції, яка б стимулювала підприємства до підвищення ефективності виробництва [2].

Середньостроковим планом пріоритетних дій Уряду до 2020 року, який затверджено Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 квітня 2017 року № 275-р, відповідно до Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», схваленій Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5 [3], передбачено у 2017 році почати перехід до ринкового ціноутворення на енергетичне вугілля, зокрема розроблення нормативно-правових актів з цього питання [1].

Актуальність таких кроків вимагає наукового обґрунтування необхідності переходу до ринкового ціноутворення на вугільну продукцію з урахуванням інтересів національної безпеки України в аспекті енергетичної незалежності нашої країни. Ці питання є тісно пов'язаними з проблемами ціноутворення на енергетичному ринку в сегменті теплової генерації електричної енергії, оскільки вартість використовуваного вугілля становить близько 80% у тарифі на електроенергію. Найбільш значущими проблемами в цьому сенсі є непрозорість і монопольний характер ринку, а також відсутність дієвих заходів щодо диверсифікації постачальників вугілля і його видів.

А висока енерго- та матеріаломісткість підприємств вугільної галузі, використання обладнання з високим рівнем зношення (40% усіх шахт експлуатуються понад 70 років) та інші специфічні чинники обумовлюють те, що собівартість видобутку як газового, так і антрацитового вугілля на державних шахтах є неконкурентоспроможною на міжнародному ринку.

У зв'язку з цим управління витратами і пошук шляхів зниження собівартості видобутку вугілля стає ключовим чинником оздоровлення виробничого та фінансово-економічного стану вугледобувних підприємств ДП «Львіввугілля» та «Волиньвугілля», а також деяких шахт, які розташовані на контрольованих Україною територіях Донецької та Луганської областей і містяться в переліку об'єктів державної власності, що підлягають приватизації згідно з Постановою [4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні проблеми та практичні аспекти застосування систем управління витратами є достатньо дослідженими з огляду на фундаментальне значення самої категорії витрат виробництва. Серед останніх розробок

науковців виділяються актуальні прикладні аспекти управління витратами на основі теорії обмежень [5, с. 40–48], удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення управління витратами підприємства з урахуванням сценарію стратегічної поведінки підприємства та орієнтування на стан управління параметрами його бізнес-процесів під час відбору та визначення цільових орієнтирів [6, с. 68–75], дослідження витрат і собівартості у процесі реструктуризації підприємства, що відіграє особливу роль для вугільної галузі [7, с. 137–141], дослідження базових принципів управлінського обліку та особливостей формування цільової собівартості [8, с. 339–349]. Особливу актуальність і соціально-економічне значення мають пропозиції фахівців щодо створення та збереження робочих місць у Донецькій та Луганській областях на період до 2017 року, тобто регіонах, для яких вугільна галузь є базовою [9, с. 3–26].

В умовах збитковості державних вугільних підприємств зацікавленість викликають також методологічні дослідження поняття «гранична собівартість» за умов визнання конкретної шахти низькоефективною та у разі вирішення питання про адресне фінансування окремих технологічних ланок підприємства [10, с. 137–143]. Найбільш нагальні проблеми паливозабезпечення та паливоспоживання ТЕС України, які знаходять часткове відображення у працях вітчизняних науковців, стосуються впливу впровадження нормативних документів та прогресивних цінових шкал на покращення якості вугільної продукції та витіснення газу і мазуту з паливної бази ТЕС. Автор показує, що ринки енергетичного вугілля та електроенергії є взаємозалежними, тобто за умов державного регулювання закупівельної ціни електроенергії, виробленої на ТЕС, базова ціна вугільної продукції повинна визначатися з урахуванням паливної складової виробництва електроенергії. [11, с. 3–17].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. За всієї значимості проведених наукових досліджень деякі актуальні питання підвищення ефективності вугільних підприємств залишаються недостатньо висвіт-

леними. Зокрема, вимагають подальшого розвитку питання розробки механізмів мотивації до пошуку і реалізації внутрішніх резервів економії витрат вугільних підприємств в умовах скорочення обсягів державної підтримки. Подальшого наукового обґрунтування потребують способи переходу до ринкового ціноутворення на вугільну продукцію з урахуванням аспекту енергетичної незалежності нашої країни.

Мета статті полягає у визначенні основних шляхів і способів оздоровлення виробничого та фінансово-економічного стану державних вугледобувних підприємств на основі підвищення мотивації до зменшення собівартості видобутку вугілля в умовах переведення галузі на бездотаційний та самоокупний режим діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз собівартості готової вугільної продукції в межах дослідження проводився на прикладі Відокремленого підрозділу «Шахта 1-3 Новогродівська» Державного підприємства «Селидіввугілля» на даними «Звіту про собівартість готової вугільної продукції» (форма № 10-п) за 2012–2016 роки. Це підприємство було вибрано з огляду на те, що воно є перспективним для приватизації відповідно до Постанови КМУ від 31 серпня 2016 року № 588 [12].

Обсяг виробництва є основним чинником, який визначає величину собівартості одиниці продукції, що є особливо відчутним для виробництв зі значною часткою умовно-постійних витрат, до яких належить видобуток вугілля. Динаміку виробництва готової вугільної продукції ВП «Шахта 1-3 Новогродівська» наведено на рис. 1. Різке падіння видобутку у 2014–2016 роках було спричинене неможливістю для державного підприємства вести підготовчі роботи через спірні юридичні питання, що стосуються права на відробку частини шахтного поля.

Така ситуація є незадовільною не тільки щодо збільшення собівартості видобутку 1 тони вугілля, але й стосовно незадовільного забезпечення теплоелектростанцій, які працюють або плануються до переведення на вугілля марки Г (Г1, Г2), яке видобуває досліджуване підприєм-

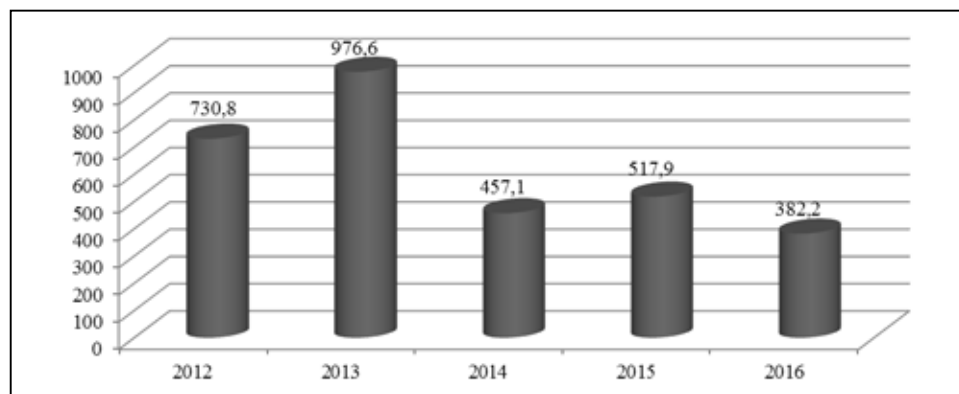

Рис. 1. Обсяги готової вугільної продукції ВП «Шахта 1-3 Новогродівська», тис. т

ство. У зростанні попиту на газове вугілля вбачається значний резерв для зниження витрат виробництва та розвитку шахт на основі збільшення масштабів видобутку і збуту вугільної продукції.

Відповідно до другого розділу форми № 10-п «Витрати на готову вугільну продукцію за елементами» (табл. 1) маємо можливість проаналізувати структуру виробничої і повної собівартості.

Згідно з даними табл. 1 більше половини собівартості готової вугільної продукції становлять трудові витрати: частка витрат на оплату праці разом з відрахуваннями на соціальні заходи змінюється від 63,3% у 2012 році до 52,6% у 2016 році. Незважаючи на певне зменшення частки цих витрат протягом досліджуваного періоду, таку динаміку не можна вважати позитивною, оскільки вона не відображає зменшення трудомісткості видобутку вугілля, а, скоріше, вказує на низький рівень продуктивності і оплати шахтарської праці. Ще одним вагомим чинником, що вплинув на виявлену динаміку, стало зменшення відрахувань на соціальні заходи як в абсолютному, так і у відносному вимірюванні. Якщо з макроекономічного погляду такі зміни податкового законодавства (зменшення ставки єдиного соціального внеску) мають позитивний вплив на мотивацію до підвищення рівня ефективності діяльності приватного сектору економіки, то для вугільних підприємств, які знаходяться в державній власності, мотиваційний вплив ринкового конкурентного ціноутворення є відсутнім. Державним шахтам байдуже до скорочення собівартості за елементами «Витрати на оплату праці» і «Відрахування на соціальні заходи». Спостерігається навіть зворотна ситуація. Згідно з п. 3 «Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для часткового покриття витрат вугледобувних підприємств, що включаються до собівартості готової товарної вугільної продукції», який періодично затверджується Кабінетом Міністрів України (чинний документ затверджено Постановою КМУ від 21 лютого 2017 року № 92), «бюджетні кошти використовуються для фінансового оздоровлення вугледобувних підприємств шляхом часткового покриття витрат, що включаються

до собівартості готової товарної вугільної продукції, <...> спрямовуються на оплату праці та внесення обов'язкових платежів, пов'язаних з виплатою заробітної плати; оплату спожитої електроенергії» [13]. Таким чином, вугільні підприємства отримують дотації з бюджету саме на ті статті витрат, які є найсуттєвішими. Від величини цих витрат та вміння обґрунтувати їх перед головним розпорядником бюджетних коштів і відповідальним виконавцем бюджетної програми, тобто перед Міненерговугілля, буде залежати розмір державної підтримки. В такій системі не вбачається стимулів для шахт знижувати витрати на оплату праці, а отже, і на відрахування на соціальні заходи.

Не дивно, що аналогічна ситуація спостерігається з витратами на електроенергію. Як видно з табл. 1, другою за часткою у повній собівартості готової продукції є стаття «Матеріальні витрати»: якщо у 2012 році їхня частка становила 20,8%, то у 2016 році вона збільшилася до 30,4%. За даними, що наведено в табл. 2, видно, що в структурі матеріальних витрат першість належить витратам на електроенергію. Їхня динаміка протягом 2012–2016 років демонструє збільшення частки витрат на електроенергію. Якщо у 2012 році витрати на матеріали становили 49,5% від суми матеріальних витрат, а витрати на електроенергію – 27,4%, то у 2016 році ситуація змінилася: частка витрат на матеріали зменшилася до 28,7%, а витрат на електроенергію, навпаки, збільшилася до 38,8%.

Причинами таких змін стали як підвищення цін на матеріальні ресурси, перш за все тарифів на електроенергію, так і відсутність стимулів для зменшення собівартості вугільної продукції за елементом «Електроенергія» завдяки відшкодуванню цього виду витрат через механізм державної підтримки.

Для порівняння в табл. 3 наведено величину і структуру операційних витрат державного підприємства «ВП «Шахта 1/3 Новгородівська» ДП «Селивіввугілля» та вугільного підприємства недержавної форми власності ПрАТ ДТЕК «Павлоградвугілля» за період 2015–2016 років.

Аналіз наданих показників дає можливість побачити, що в структурі операційних витрат

Таблиця 1

Склад виробничої та повної собівартості за 2012–2016 роки, %

Елементи затрат	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік
Матеріальні витрати (за вирахуванням вартості зворотних відходів)	20,8	19,4	21,6	25,6	30,4
Витрати на оплату праці	45,5	46,2	45,8	39,4	43,8
Відрахування на соціальні заходи	17,8	16,5	16,6	15,6	8,8
Амортизація	6,5	7,1	6,7	11,0	6,1
Інші витрати	4,8	5,6	4,9	4,8	6,1
Виробнича собівартість	95,4	94,8	95,6	96,5	95,3
Адміністративні витрати	4,1	4,3	3,7	3,2	3,7
Витрати на збут	0,5	0,9	0,7	0,3	1,1
Повна собівартість готової продукції	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Таблиця 2

Динаміка структури матеріальних витрат за елементами витрат (%)

Елементи витрат	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік
Матеріальні витрати (за вирахуванням вартості зворотних відходів), зокрема:	100	100	100	100	100
допоміжні матеріали	49,5	50,9	44,4	33,7	28,7
Паливо	3,6	2,6	2,9	2,6	2,9
Електроенергія	27,4	30,1	31,1	33,9	38,8
послуги виробничого характеру	19,6	16,4	21,6	29,8	29,6

Таблиця 3

Динаміка складу і структури операційних витрат ПрАТ ДТЕК «Павлоградвугілля» та ВП «Шахта 1/3 Новогродівська» ДП «Селидіввугілля»

Найменування показника	ПрАТ ДТЕК «Павлоградвугілля»				ВП «Шахта 1/3 Новогродівська» ДП «Селидіввугілля»			
	2015 рік		2016 рік		2015 рік		2016 рік	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Матеріальні витрати	2 301 344	20,14	3 027 731	13,70	152 338	21,32	178 002	26,10
Витрати на оплату праці	2 655 842	23,24	2 420 988	10,96	242 350	33,92	268 256	39,34
Відрахування на соціальні заходи	556 248	4,87	1 175 449	5,32	122 954	17,21	58 800	8,62
Амортизація	2 405 831	21,05	2 156 053	9,76	67 139	9,40	36 687	5,38
Інші операційні витрати	3 507 797	30,70	13 317 446	60,27	129 760	18,16	140 166	20,55
Разом	11 427 062	100,0	22 097 667	100,0	714 541	100,0	681 911	100,0

державної шахти очікувано наростає переважання витрат на оплату праці як у вартісному вимірі, так і у відсотках до суми операційних витрат, незважаючи на те, що обсяги видобутку вугілля скорочувалися: частка витрат на оплату праці збільшилася за 2015–2016 роки на 5,4 п. п. і становила 39,3%. Натомість для ПрАТ ДТЕК «Павлоградвугілля» було характерним зниження частки витрат на оплату праці з 23,2% у 2015 році до 10,9% у 2016 році. Вважаємо, що серед інших причин значну роль в цих процесах відіграє законодавчо закріплена норма про відшкодування витрат на заробітну плату і електроенергію з державного бюджету.

Динаміка зміни структури матеріальних витрат з переважною часткою витрат на електроенергію також є підтвердженням попереднього висновку. Як і у випадку з витратами на оплату праці, спостерігаємо зниження частки матеріальних витрат для вугільного підприємства, яке не отримує дотацій з бюджету, з 20,1% у 2015 році до 13,7% у 2016 році. Для державного підприємства, що дотується з бюджету, частка матеріальних витрат, навпаки, збільшилася, а саме з 21,3% до 26,1%.

Таким чином, маємо констатувати, що в умовах відсутності ринкової конкуренції собівартість вугільної продукції державних підприємств ні за своєю величиною, ні за структурою не є конкурентоздатною. Державна підтримка у вигляді бюджетних коштів, метою якої урядом декларується фінансове оздоровлення вугледобувних підприємств шляхом часткового

покриття витрат, що включаються до собівартості готової товарної вугільної продукції, для задоволення потреби галузей економіки у відповідному обсязі високоякісної продукції [13], не досягає цієї мети, не сприяє пошуку державними підприємствами резервів зниження собівартості та оптимізації її структури.

Але вимагати від підприємств конкурентного рівня і складу собівартості без ринкового ціноутворення на вугільну продукцію не можна. Відсутність стимулів для ефективного функціонування приводить до хронічного кризового стану вугільної промисловості протягом багатьох десятиліть та зловживань навколо державного фінансування цієї галузі. Як видно з табл. 4 (розраховано на основі [14]), у липні 2017 року тільки два підприємства з одинадцяти, які підпорядковано Міненерговугілля, а саме ДП «Львіввугілля» та ПАТ «ш. Надія», мали ціну 1 т вугілля, яка давала можливість повністю покрити витрати виробництва та отримати прибуток. Загальна величина збитків по Міненерговугілля тільки за липень 2017 року сягає майже 146 млн. грн.

Дискусійним залишається питання про обґрунтованість цін на енергетичне вугілля в умовах відсутності вільного ринку та втрати контролю над значною частиною підприємств, які видобували вугілля марок А, П, а також які знаходяться на окупованій території Донецької та Луганської областей. Використання формули, відомої під назвою «Роттердам+», яку НКРЕКП застосовує для визначення ціни

Таблиця 4

Окремі фактичні показники вугледобувних підприємств Мінералогівугілля за липень 2017 року

Назва підприємства	Товарна вугільна продукція			Собівартість 1 т товарної вугільної продукції	Прибуток/ збиток на 1 т товарної вугільної продукції	Прибуток/ збиток від реалізації товарної вугільної продукції
	обсяг	вартість	ціна 1 т			
	тис. т	млн. грн.	грн.			
Мінералогівугілля, всього, зокрема:	254,8	421,5	1 925,98	2 498,73	-572,75	-145,92
ДП «Шахта ім. М.С. Сургая»	26,1	34,1	1 309,17	1 752,89	-443,72	-11,57
ДП «Ш/у Південнодонбаське № 1»	40,6	43,9	1 082,22	1 128,18	-45,96	-1,87
ДП «Мирноградвугілля»	16,1	29,9	1 858,39	5 070,00	-3 211,61	-51,71
ДП «ВК Краснолиманська»	1,8	1,9	1 064,44	6 967,22	-5 902,78	-10,63
ДП «Селидіввугілля»	49,2	97,1	1 974,12	2 411,97	-437,85	-21,54
ДП «Торецьквугілля»	13,7	26,3	1 926,29	4 850,39	-2 924,10	-39,99
ДП «Первомайськвугілля»	6,8	12,5	1 839,26	7 813,39	-5 974,13	-40,75
ПАТ «Лисичанськвугілля»	7,5	13,9	1 858,79	7 089,20	-5 230,41	-39,23
ДП «Львіввугілля»	69,2	124,6	1 799,30	1 678,82	120,48	8,34
ПАТ «ш. Надія»	15,7	24,6	1 570,68	1 405,21	165,47	2,59
ДП «Волиньвугілля»	8,1	12,5	1 537,23	2 620,00	-1 082,77	-8,77

вугілля, розраховуючи тарифи на електроенергію, ніяк не стосується вітчизняних вугледобувних підприємств, що постачають вугілля для підприємств теплогенерації. Відповідно до цієї методики вартість вугілля у виробництві вугільно-теплової генерації рахується за формулою «API2 + фрахт», де API2 – узагальнений індекс цін на енергетичне вугілля з теплотворною здатністю 6 000 Ккал/кг в регіоні АРА (Амстердам, Роттердам, Антверпен), який містить вартість вугілля плюс витрати на його доставку в порт (більш детально див. п. 3.1. «Порядку формування прогнозованої оптової ринкової ціни електричної енергії», затвердженого Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, 3 березня 2016 року № 289 [15]). Нові правила встановлення тарифів на електроенергію дали змогу енергогенеруючим компаніям суттєво збільшити чистий прибуток. Наприклад, державна компанія «Центренерго» у 1-му кв. 2017 року порівняно з аналогічним періодом 2016 року збільшила чистий прибуток у 3 рази, а саме до 851 млн. грн. з 269,9 млн. грн. [16, с. 2].

Дані табл. 5 [17] наочно демонструють структуру споживання вугілля підприємствами теплової генерації. Постачання палива на українські ТЕС відбувалося в розмірі 2 145,7 тис. тон, де імпортоване вугілля складало 472,9 тис. т, тобто 22%, з яких на імпорт вугілля марок АШ та П з Росії припадає майже 66% сумарного імпорту, або 14,5% загальної величини поставок палива у липні 2017 року.

Решта палива має вітчизняне походження, з якого частка ДТЕК становить 59,3% від загальної величини поставок палива.

Таким чином, вертикально інтегрована компанія ДТЕК як суб'єкт енергетичного ринку

отримує вугілля зі своїх шахт за внутрішніми українськими цінами, але в тариф на електроенергію державним регулятором закладено ціну вугілля, що перевищує собівартість видобутку вугільними підприємствами ДТЕК. Таке становище спричинене як непрозорістю вугільного ринку, так і недоліками регулювання цін монополістів з боку уряду. В результаті державні вугільні підприємства не тільки не отримують прибуток, але й мають значні борги за поставлену електроенергію. Нині ситуація виглядає так, що неефективна робота вугільної галузі підтримується коштами державного бюджету, а брак конкуренції та прозорості на ринку теплової генерації дає можливість отримувати монопольний прибуток через ціни на продукцію природних монополістів.

Висновки. Підбиваючи підсумки, слід зазначити, що серед багатьох факторів незадовільного функціонування вугільної галузі виділяється такий чинник, як недосконалість цінової і тарифної політики з урахуванням енергетичної цінності вугільної продукції, а також непрозорість і монополізованість ринку. Тому серед основних заходів щодо відновлення та модернізації вугільної промисловості має бути лібералізація ринку, яка передбачатиме перехід до укладання прямих контрактів між виробниками і споживачами вугільної продукції, впровадження біржової, аукціонної торгівлі вугіллям.

Необхідно відзначити, що підвищення ефективності діяльності вугільних підприємств значною мірою залежить від урядової політики щодо оптимізації державної підтримки вугільної галузі, яка має передбачати поступове скорочення державної підтримки тільки для цілей водовідведення та соціальної підтримки шахтарів; створення прозорих та конкурентних умов для функціонування вугільної галузі в рамках

Таблиця 5

Структура постачання палива теплових електростанцій на липень 2017 року

	ВУГІЛЛЯ (тис. тон)								
	запас на 1 липня 2017 року	поставка		Держвуглепостав	зокрема:			ДТЕК	інші
		усього	за добу		імпорт, зокрема:				
					Польща	Росія	Порт		
ВСЬОГО, з них:	2 942,9	2 145,7	69,2	250,80		311,50	161,40	1 273,00	149,00
АШ + П	964,6	521,9	19,4			311,50	161,40		49,00
Г + Д	1 978,4	1 623,8	49,8	250,80				1 273,00	100,00

ринкових відносин і для залучення у вугільну галузь приватних інвестицій; приватизацію вугледобувних підприємств, які мають потенціал для розвитку, тобто відповідні гірничо-геологічні умови, запаси вугілля, виробничу інфраструктуру тощо.

Проблема реформування вугільної промисловості є комплексною та багатогранною, де питання взаємозв'язку собівартості й ринкової ціни як фактору підвищення конкурентоздатності цієї базової для економіки України галузі є одним з важливих компонентів. Подальші наукові розвідки та практичні кроки вбачаються у розкритті проблеми й пошуку шляхів ефективної приватизації вугільних шахт. Особливої уваги, на наш погляд, потребують питання забезпечення таких умов роздержавлення вугільної галузі, щоб в результаті було створено конкурентний ринок з огляду на проблему забезпечення енергетичної незалежності вітчизняного паливно-енергетичного комплексу від поставок з окупованих територій Донбасу та Російської Федерації. Не менш значущим є вироблення дієвих механізмів соціального захисту працівників, яких буде вивільнено у процесі консервації та ліквідації частини збиткових підприємств, що дасть можливість стримати соціальне напруження, особливо у прифронтових районах Донецької та Луганської областей.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Середньостроковий план пріоритетних дій Уряду до 2020 року : затверджено Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 квітня 2017 року № 275-р // Сайт Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.kmu.gov.ua/document/249935963/R0275.doc.
2. Концепція Державної цільової економічної програми реформування вугільної промисловості на період до 2020 року (оновлена) : проект // Сайт Міністерства енергетики та вугільної промисловості України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245127741.
3. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» : Указ Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015 // Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
4. Про проведення прозорої та конкурентної приватизації у 2015–2017 роках : Постанова Кабінету Міністрів України від 12 травня 2015 року № 271 // Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon2.rada.gov.ua/laws/show/271-2015-%D0%BF.
5. Голов С.Ф. Управлінський облік на основі теорії обмежень / С.Ф. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012. – № 6. – С. 40–48.
6. Клімов А.В. Удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення управління витратами підприємства / А.В. Клімов // Наук. вісн. Полісся. – 2015. – Вип. 4. – С. 68–75.
7. Ларіонова К.Л. Формування організаційно-економічного механізму управління реструктуризацією підприємства / К.Л. Ларіонова // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2015. – № 3 (3). – С. 137–141.
8. Нападівська Л.В. Особливості формування цільової собівартості та ціноутворення в умовах глобалізації / Л.В. Нападівська // Економічні науки. Серія: Облік і фінанси. – 2010. – Вип. 7 (2). – С. 339–349.
9. Програма створення та збереження робочих місць у Донецькій та Луганській областях на період до 2017 року та наукова експертиза її проекту / [В.П. Антонюк, В.І. Ляшенко, О.Ф. Новікова, Є.В. Котов, М.М. Чумаченко] // Управління економікою: теорія та практика. – 2014. – № 4. – С. 3–26.
10. Павленко І.І. Себестоимость в оценке экономической эффективности убыточных угольных шахт Украины / И.И. Павленко // Економіка промисловості. – 2006. – № 1. – С. 137–143.
11. Чернявський М.В. Сучасні проблеми паливозабезпечення та паливоспоживання ТЕС України / М.В. Чернявський // Енерготехнології та ресурсосбереження. – 2015. – № 3. – С. 3–17.
12. Про внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів України від 12 травня 2015 року № 271 : Постанова Кабінету Міністрів України від 31 серпня 2016 року № 588 // Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/588-2016-%D0%BF/para18#n18>.
13. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для часткового покриття витрат вугледобувних підприємств, що включаються до собівартості готової товарної вугільної продукції : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2017 року № 92 // Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/92-2017-%D0%BF>.
14. Інформація щодо товарної вугільної продукції за липень 2017 року // Сайт Міністерства енергетики та вугільної промисловості України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245231543&cat_id=245183238.

15. Про затвердження Порядку формування прогнозованої оптової ринкової ціни електричної енергії : Постанова Нацком. енергетики, ком. послуг від 3 березня 2016 року № 289 // Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0428-16>.
16. EAVEXcapital. Фондовый рынок за неделю. 24 апреля – 28 апреля, 2017. Новости компаний [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://fs.ux.ua/mf/m30100/9180/eavex-equity-weekly-rus-03052017.pdf>.
17. Прогнозна структура палива теплових електростанцій на липень 2017 року // Сайт Міністерства енергетики та вугільної промисловості України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245221187&cat_id=245183225.